

Sygn. akt VIII U 2530/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 sierpnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Stańczyk
Protokolant:	st. sekr. sądowy Alicja Machnio

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 31 lipca 2018 roku w L.

sprawy S. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 18 września 2017 roku Znak (...)

oraz z dnia 21 listopada 2017 roku Znak (...)

oddala odwołania.

Sygn. akt VIII U 2530/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 18 września 2017 roku odmówił S. K. prawa do emerytury wcześniejszej przyznawanej na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, tekst jedn. ze zm.) w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43, tekst jedn. ze zm.). W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udowodnił 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, w tym 15 lat pracy dziennikarskiej, wykonywanej w ramach stosunku pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a ponadto nie złożył wniosku o przekazanie środków zgromadzonych w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa. Organ podczas ustalania stażu pracy nie rozpatrywał zeznań świadków na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym matki, ponieważ wnioskodawca nie przedłożył oświadczenia oraz dokumentu potwierdzającego miejsce zameldowania. Podobnie nie rozpatrywał zeznań na okoliczność pracy w(...) Związku (...) w L. w okresie od dnia 1 stycznia 1979 roku do dnia 30 września 1979 roku, ponieważ wnioskodawca nie przedłożył oświadczenia.

Ponadto wnioskodawca nie przedłożył zaświadczenia podającego okresy pracy dziennikarskiej w ramach układu zbiorowego dziennikarzy (decyzja k. 20 akt emerytalnych ZUS).

S. K. złożył odwołanie od powyższej decyzji, przedkładając oświadczenia w sprawie braku dokumentów dotyczących pracy w(...) Związku (...) oraz w gospodarstwie rolnym matki, a także zaświadczenie o studiach na(...) (...) (odwołanie wraz z załącznikami k. 3-8 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 11-12 a.s.).

Kolejną decyzją, z dnia 21 listopada 2017 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ponownie odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury. Organ uznał, że wnioskodawca spełnił przesłanki do przyznania świadczenia, w tym udowodnił 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, za wyjątkiem 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ uwzględnił do pracy w takich warunkach okres od dnia 10 grudnia 1979 roku do dnia 31 lipca 1991 roku w wymiarze 11 lat, 7 miesięcy i 22 dni. Nie uwzględnił natomiast okresu od dnia 1 sierpnia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, ponieważ wnioskodawca nie przedłożył dokumentów potwierdzających, że w tym czasie był objęty układem zbiorowym pracy dziennikarzy (decyzja k. 47 akt emerytalnych ZUS).

S. K. złożył odwołanie od powyższej decyzji. W uzasadnieniu argumentował, że jako dziennikarz pracował nieprzerwanie od dnia 10 grudnia 1979 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku. Wskazał, że w 1991 roku (...) uległ prywatyzacji. Dotychczasowy układ zbiorowy utracił moc z dniem 26 listopada 1995 roku, a nowy nie został zawarty. W jego ocenie taka okoliczność nie powinna wpływać na prawo do świadczenia, ponieważ zgodnie z przyjętą praktyką orzeczniczą obowiązywanie układu zbiorowego nie jest warunkiem przyznania emerytury. Zdaniem wnioskodawcy istotne jest wykonywanie zawodu dziennikarza (odwołanie k. 19-21 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 30-31 a.s.).

Postanowieniem z dnia 15 stycznia 2018 roku Sąd połączył sprawy z powyższych odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (postanowienie k. 33 a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje:

S. K. urodzony dnia (...), w dniu 24 sierpnia 2017 roku złożył wniosek o emeryturę (wniosek k. 1-3 akt emerytalnych ZUS).

Do wniosku dołączył oświadczenie oraz pisemne zeznania świadków na okoliczność wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym matki od dnia 25 września 1971 roku do dnia 30 września 1974 roku (oświadczenie k. 5, zeznania k. 9, 11 akt emerytalnych ZUS).

W dokumentacji organu znajduje się także świadectwo pracy z dnia 7 sierpnia 1991 roku, zgodnie z którym wnioskodawca od dnia 10 grudnia 1979 roku do dnia 31 lipca 1991 roku pracował w L. Wydawnictwie (...) jako starszy redaktor depešowy (...) L., otrzymując wynagrodzenie według Układu Zbiorowego Pracy (...). Ponadto zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 30 kwietnia 2002 roku wnioskodawca w okresie od dnia 1 sierpnia 1991 roku do dnia 30 kwietnia 2002 roku był zatrudniony w (...) sp. z o.o. jako sekretarz redakcji (...) L. (świadectwa pracy k. 8, 9 akt kapitałowych ZUS).

W oparciu o posiadaną dokumentację organ rentowy wydał w dniu 18 września 2017 roku zaskarżoną decyzję o odmowie przyznania prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia 25 lat ogólnego stażu ubezpieczenia, w tym 15 lat pracy w warunkach szczególnych i nie złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa (decyzja k. 20 akt emerytalnych ZUS).

Do odwołania od powyższej decyzji wnioskodawca dołączył dokumentację w postaci oświadczenia w sprawie braku dokumentów dotyczących pracy w (...) Związku (...) oraz w gospodarstwie rolnym matki, a także zaświadczenie o studiach na (...) (...). W toku postępowania wyjaśniającego przedłożył dalsze dokumenty świadczące o pracy w gospodarstwie rolnym matki, a także kserokopię świadectwa pracy z dnia 7 sierpnia 1991 roku i dowodu osobistego, zaświadczenie o zameldowaniu oraz pisemne zeznania świadka. Na tej podstawie organ rentowy w dniu 21 listopada 2017 roku wydał kolejną zaskarżoną decyzję o odmowie prawa do emerytury. Organ uznał, że wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki poza udowodnieniem 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ zakwestionował okres od dnia 1 sierpnia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku z powodu braku informacji o objęciu wnioskodawcy układem zbiorowym pracy dziennikarzy (decyzja k. 47 akt emerytalnych ZUS).

S. K. z dniem 10 grudnia 1979 roku został przyjęty do pracy na roczny staż dziennikarski w redakcji(...)L.. Z dniem 10 grudnia 1980 roku został przeniesiony na stanowisko młodszego redaktora, a z dniem 1 listopada 1983 roku na stanowisku redaktora depeszowego (angaże k. 1, 7, 13 akt osobowych – k. 45 a.s.).

Wynagrodzenie wnioskodawcy było ustalone według Układu Zbiorowego Pracy (...) (świadectwo pracy, angaże k. 6, 27 akt osobowych – k. 45 a.s.).

W powyższym zakładzie pracy wnioskodawca był zatrudniony do dnia 31 lipca 1991 roku. W dniu 1 sierpnia 1991 roku zawarł umowę o pracę z Wydawnictwem (...), na podstawie której został zatrudniony w redakcji (...) L. na czas nieokreślony, na stanowisku starszego redaktora depeszowego (umowa o pracę k. 2 akt osobowych – k. 54 a.s.).

Zmiana pracodawcy była związana z przejściem redakcji (...) L. przez spółkę (...). Wnioskodawca nadal pracował w tym samym miejscu i wykonywał takie same czynności (zeznania wnioskodawcy k. 49v, 56v a.s.).

W dniu 15 lutego 1992 roku wnioskodawca zawarł umowę o pracę z Wydawnictwem (...), na podstawie której został zatrudniony w redakcji (...) Fakty na stanowisku kierownika działu depeszowego (umowa o pracę k. 4 akt osobowych – k. 54 a.s.).

Na podstawie kolejnej umowy o pracę z dniem 17 sierpnia 1992 roku ponownie został zatrudniony w redakcji (...) L., na stanowisku zastępcy sekretarza redakcji. Z dniem 1 grudnia 1992 roku powierzono mu obowiązki sekretarza redakcji (umowa o pracę k. 8, angaż k. 9 akt osobowych – k. 54 a.s.).

Umowa o pracę została rozwiązana z dniem 30 kwietnia 2002 roku na mocy porozumienia stron (świadectwo pracy k. 32 akt osobowych – k. 54 a.s.).

W okresie od dnia 1 lipca 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wnioskodawca był zatrudniony w(...) - (...) T. B.(...) (...) spółce jawnej na stanowisku redaktora dziennikarza w wymiarze 1/2 etatu (świadectwo pracy k. 37 akt rentowych ZUS).

Stan faktyczny w sprawie został ustalony na podstawie wskazanych dowodów z dokumentów oraz z zeznań wnioskodawcy.

Dowody z dokumentów w ocenie Sądu stanowiły wiarygodne źródło ustaleń faktycznych. Nie były kwestionowane przez strony, a okoliczności w nich stwierdzone nie były sporne.

Zeznania wnioskodawcy S. K. również zostały uznane za wiarygodne jako spójne z pozostałym materiałem dowodowym.

Sąd Okręgowy w Lublinie rozważył, co następuje:

Odwołania od decyzji nie zasługują na uwzględnienie, jednak z innych powodów, niż wskazywane przez organ rentowy.

Jak stanowi art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, tekst jedn. ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Według art. 32. ust. 2 cytowanej ustawy za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ponadto jak stanowi ust. 3 pkt 4 omawianego przepisu dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1 (nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku), za pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze uważa się dziennikarzy zatrudnionych w redakcjach dzienników, czasopism, w radiu, telewizji oraz w organach prasowych, informacyjnych, publicystycznych albo fotograficznych, objętych układem zbiorowym pracy dziennikarzy.

Zgodnie z § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43, tekst jedn. ze zm.) dziennikarz zatrudniony w redakcjach dzienników, czasopism, w radiu, telewizji oraz w agencjach prasowych, informacyjnych, publicystycznych albo fotograficznych, objęty układem zbiorowym pracy dziennikarzy nabywa prawo do emerytury, jeżeli:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn w czasie wykonywania pracy dziennikarskiej,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy dziennikarskiej.

W rozpatrywanej sprawie organ rentowy zakwestionował prawo wnioskodawcy do emerytury z powodu niedowodnienia 15 lat pracy w warunkach szczególnych jako dziennikarz. Organ nie uwzględnił okresu od dnia 1 sierpnia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku argumentując, że brak jest informacji, aby w tym czasie wnioskodawca był objęty układem zbiorowym pracy dziennikarzy.

Powyższy argument Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z ustalonym orzecznictwem brak objęcia dziennikarza układem zbiorowym pracy dziennikarzy nie wyklucza przyznania emerytury wcześniejszej. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 maja 1999 roku, w sprawie II UKN 665/98 (OSNAPiUS 2000, nr 12, poz. 487) wskazał, że pierwsza część § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku stanowi jedynie definicję zawodu dziennikarza, w stosunku do których nie ma odrębnych regulacji dotyczących zaopatrzenia emerytalnego. Odesłanie do układu zbiorowego oznacza, że osoby, które obejmuje ten układ są dziennikarzami w rozumieniu przepisów emerytalnych. Wymóg zawarcia układu zbiorowego pracy należy rozumieć jako stwierdzenie, że osoba wykonująca w redakcjach lub innych mediach pracę nazwaną w układzie zbiorowym pracą dziennikarską jest dziennikarzem. W innym przypadku wystąpiłaby bowiem rozbieżność pomiędzy przepisem rozporządzenia, a treścią art. 238 kodeksu pracy po jego nowelizacji z dniem 26 listopada 1994 roku na mocy ustawy z dnia 29 września 1994 roku o zmianie ustawy kodeksu pracy oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1994 r., nr 113, poz. 4547). Przed nowelizacją art. 238 k.p. układ zbiorowy pracy był zawierany dla pracowników zatrudnionych w zakładach pracy należących do danej gałęzi pracy lub zawodu, przy czym w przypadku dziennikarzy funkcjonował jednolity układ zbiorowy. Natomiast zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy nowelizującej dotychczasowe układy zbiorowe utraciły moc z upływem 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Od tego czasu nowe układy zbiorowe mogą być zawierane na mocy znowelizowanego art. 238 k.p., przy czym nie obejmują one wszystkich pracowników danego zawodu i mogą dotyczyć zakładów lub organizacji ponadzakładowych. Sąd Najwyższy wskazał, że wobec powyższych zmian warunkowanie przyznania prawa do emerytury od zawarcia układu zbiorowego spowodowałoby nierówność wobec

prawa, ponieważ uprawnienia emerytalne pracownika zależałyby od tego czy jego pracodawca zawarł układ zbiorowy pracy lub przystąpił do takiego układu.

Sąd Okręgowy podziela powyższe rozważania co oznacza, że okres pracy wnioskodawcy w Wydawnictwie (...) w okresie od dnia 1 sierpnia 1998 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku może zostać uwzględniony do pracy w warunkach szczególnych. Z tego względu wnioskodawca spełnia warunek 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

S. K. nie spełnia jednak przesłanki wskazanej w § 13 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, zgodnie z którym dziennikarz wiek emerytalny 60 lat musi osiągnąć w czasie wykonywania pracy dziennikarskiej. Tymczasem wnioskodawca wiek 60 lat osiągnął z dniem 25 września 2015 roku i wówczas, co nie jest sporne, nie wykonywał pracy dziennikarza.

Jak stanowi art. 7 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku prawo prasowe (Dz. U. z 1984 r., nr 5, poz. 24, ze zm.) dziennikarzem jest osoba zajmująca się redagowaniem, tworzeniem lub przygotowywaniem materiałów prasowych, pozostająca w stosunku pracy z redakcją albo zajmująca się taką działalnością na rzecz i z upoważnienia redakcji. Kierując się tą definicją Sąd ustalił, że ostatnim okresem wykonywania przez wnioskodawcę pracy dziennikarza było zatrudnienie w (...) na stanowisku redaktora dziennikarza w niepełnym wymiarze czasu pracy od dnia 1 lipca 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku (k. 37 akt rentowych ZUS). W momencie osiągnięcia wieku 60 lat nie był więc zatrudniony w redakcjach dzienników, czasopism, w radiu, telewizji lub w agencjach prasowych, informacyjnych, publicystycznych albo fotograficznych, co jest warunkiem koniecznym przyznania prawa do emerytury wcześniejszej

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13.06.2007 roku (II UK 241/06) rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983 r. zostało wydane na podstawie delegacji art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267), która utraciła moc z dniem 31 grudnia 1998 r. Zasadą jest utrata mocy również przez przepisy wykonawcze do poprzedniej ustawy, niemniej zgodnie z art. 194 nowej ustawy emerytalnej, nadal obowiązują, jeżeli nie są sprzeczne z tą ustawą. Zgodnie bowiem z art. 194 ustawy emerytalnej do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie pozostają w mocy przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustaw i dekretu wymienionych w art. 195 jeżeli nie są sprzeczne z przepisami niniejszej ustawy. Powyższe rozporządzenie nie jest zaś sprzeczne z treścią ustawy emerytalnej. W rozporządzeniu warunek osiągnięcia niższego wieku emerytalnego w czasie wykonywania szczególnej pracy nie jest odosobniony tylko do dziennikarzy. Prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych jest przywilejem prawnym w stosunku do innych grup ubezpieczonych, a przywileje podlegają ścisłej interpretacji. Warunek ukończenia 60 lat przez dziennikarza w czasie wykonywania pracy dziennikarskiej nie może być uznany za nieistotny. Prawo do emerytury powstaje z dniem spełnienia wszystkich wymaganych warunków (art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej). (por. wyroki SN: z dnia 13 czerwca 2007 r., II UK 241/06, Legalis nr 345391; z dnia 4 marca 2008 r., II UK 129/07, OSNAPiUS 2009, nr 11-12, poz. 155).

Z powyższych względów zaskarżone decyzje okazały się prawidłowe, ponieważ wnioskodawca nie spełnia wszystkich przesłanek przyznania prawa do emerytury wcześniejszej. Legitymuje się stażem 15 lat pracy w warunkach szczególnych jako dziennikarz, jednak w momencie osiągnięcia obniżonego wieku emerytalnego nie wykonywał pracy dziennikarskiej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Lublinie, na podstawie wyżej powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.